

ΝΕΕΣ ΨΥΧΟΔΡΑΣΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

Με τον όρο **Νέες Ψυχοδραστικές Ουσίες** εννοούμε τις ουσίες που δεν ελέγχονται από τις Συμβάσεις για τα Ναρκωτικά των Ενωμένων Εθνών του 1961 και του 1971 οι οποίες όμως μπορεί να αποτελέσουν απειλή για τη δημόσια υγεία παρόμοια με αυτή που τίθεται από τις ουσίες που ελέγχονται στις εν λόγω Συμβάσεις.

Η απαρχή του φαινομένου της παραγωγής και διακίνησης νέων ψυχοδραστικών ουσιών στην Ευρώπη αποτέλεσε η εκτεταμένη χρήση της Έκστασης στους χώρους νυχτερινής διασκέδασης των ευρωπαϊκών χωρών τη δεκαετία του '90.

Η πώληση νέων ψυχοδραστικών ουσιών σε μία ανοικτή αγορά «απογειώθηκε» στα μέσα της δεκαετίας του 2000 με τη διάθεση νέων διεγερτικών ουσιών, όπως το ΒΖΡ (συνθετικό παράγωγο πιπεραζίνης), η μεθυλόνη και η μεφεδρόνη (συνθετικά παράγωγα καθιόνης). Αυτό σηματοδότησε την έναρξη λειτουργίας της αγοράς των «νόμιμων ψυχότροπων» και των «χημικών προϊόντων έρευνας».

Πολλές από τις νέες ουσίες που προορίζονται για τις αγορές αυτές παράγονται μαζικά εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. Κίνα) και εισάγονται στα κράτη μέλη όπου επεξεργάζονται, συσκευάζονται και πωλούνται.

Η παγκοσμιοποίηση και οι νέες ευκαιρίες που παρέχονται λόγω των εξελίξεων στην τεχνολογία της πληροφορίας έχουν επηρεάσει σημαντικά την αγορά των νέων ψυχοδραστικών ουσιών. Βασικός παράγοντας αποτελεί το διαδίκτυο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία, οι επιχειρηματίες και οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος που συνεχώς αυξάνονται αριθμητικά, σχεδιάζουν όλο και περισσότερο νέα είδη «νόμιμων ψυχότροπων» που υποκαθιστούν τις ήδη ελεγχόμενες ουσίες.

Όσον αφορά την **επικινδυνότητα** των νέων ουσιών, ενώ είναι σαφές ότι πολλές νέες ουσίες δεν θα αποτελέσουν ναρκωτικές ουσίες ευρύτερης κατανάλωσης, είναι όμως δυνατό να προκαλέσουν σοβαρές βλάβες στην υγεία των ατόμων που τις χρησιμοποιούν, λαμβάνοντας επίσης υπόψη μας το μεγάλο εύρος τους και την εν γένει υψηλή διαθεσιμότητά τους.

Τα προβλήματα αυτά γίνονται περισσότερο ορατά όταν οι νέες ψυχοδραστικές ουσίες πωλούνται ως «νόμιμα ψυχότροπα» χωρίς να παρέχεται στο χρήστη καμία πληροφορία για τα πραγματικά δραστικά συστατικά τους. Επιπλέον, λόγω του αυξημένου αριθμού τους «βρίσκουν το δρόμο» για την παράνομη αγορά ναρκωτικών ουσιών όπου αυτές οι ουσίες πωλούνται ως έκσταση, κοκαΐνη, ηρωίνη, κεταμίνη, ή LSD σε ανυποψίαστους χρήστες.

Αυτή η κατάσταση δημιουργεί προκλήσεις σε όσους παρέχουν υπηρεσίες για την αντιμετώπιση της χρήσης ναρκωτικών λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχει περιορισμένη γνώση για τις θεραπευτικές ανάγκες των χρηστών νέων ψυχοδραστικών ουσιών η οποία εν μέρει οφείλεται στο γεγονός ότι αρκετές νέες ουσίες έχουν εμφανιστεί πρόσφατα.

- ✓ Κατά την περίοδο 1998 – 2015, **πεντακόσιες εξήντα** (N=560) νέες ψυχοδραστικές ουσίες έχουν ταυτοποιηθεί στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** από τις οποίες οι 380 την τελευταία πενταετία.
- ✓ Στη **χώρα μας** τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των νέων ουσιών που εντοπίζονται έχει αυξηθεί. Αυτές οι ουσίες ανήκουν κυρίως σε δύο μεγάλες

χημικές ομάδες, τα παράγωγα συνθετικών καθινόνων που έχουν διεγερτική δράση και οι συνθετικοί αγωνιστές υποδοχέων κανναβινοειδών (συνθετικά κανναβινοειδή) που μιμούνται τις επιδράσεις της δέλτα-9-τετραυδροκανναβινόλης (THC), το βασικό δραστικό συστατικό της κάνναβης. Κατά τη χρονική περίοδο 2011-2016 ταυτοποιήθηκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα **62** νέες ψυχοδραστικές ουσίες, εκ των οποίων οι είκοσι πέντε (N=25) αφορούν συνθετικά κανναβινοειδή, οι δέκα επτά (N=17) παράγωγα συνθετικών καθινόνων και οι οκτώ (N=8) φαιραιθυλαμίνες (με διεγερτική, εντακτογόνα και παραισθησιογόνα δράση) (Πίνακας 1).

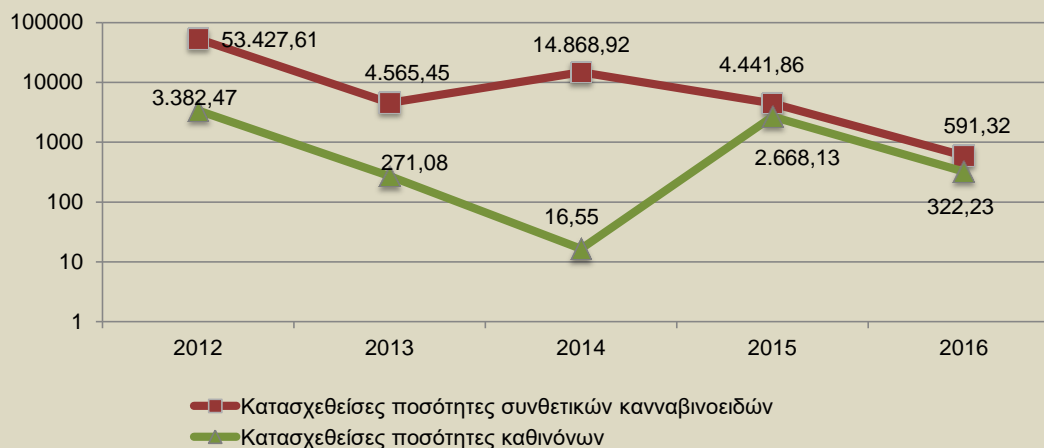
Πίνακας 1: Νέες Ψυχοδραστικές Ουσίες 2011-2016

ΧΗΜΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΟΥΣΙΕΣ	N
Συνθετικά κανναβινοειδή	AB-FUBINACA, 5-Fluoro-AB-Pinaca, MDMB-CHMICA, AB-CHMINACA, CUMYL-5FPINACA, 5F-AKB48, NM-2201, EAM-2201, AM-2201, MAM-2201, JWH-018, JWH-210, JWH-122, JWH-073, JWH-250, RCS-4, UR-144, Mepiramim, JWH-203, ADBICA, AB-001, JWH-208, 5F-ADB, XLR11/5FUR-144, AKB48/APINACA	25
Καθινόνες	MDPBP, Pentedrone, Clephedrone, N-ethylnorpentedrone, 3-FMC, 4-MEC, 3-MCC, Butylone, MDPV, Methylone, Mephedrone, alpha-PVP, 2-MMC, 4-CI-a-α-PVP, 2-MEC, Ethylone, Ephylone	17
Φαιραιθυλαμίνες	25B-NBOMe, 25N-NBOMe, 2C-E, 4-FA, 25I-NBOMe, 2-PEA, MDPA, 1-phenethyl-4-hydroxypiperidine	8
Άλλες ουσίες	Modafinil, epirocaine, GBL, Iso-ethcathinone, phenibut	5
Indolalkylamine (τροπταμίνη)	5-Meo-MiPT, 5-MeO-MALT	2
Arylcyclohexylamines	Methoxetamine	1
Arylalcylamines	6-MAPB	1
Piperidines & pirrolidines	Ethylphenidate, 2-DPMP	2
Οπιοειδή	Tramadol	1
ΣΥΝΟΛΟ		62

ΠΗΓΗ: ΕΚΤΕΠΝ 2017

- ✓ Σύμφωνα με τα στοιχεία, μεγαλύτερες κατασχεθείσες ποσότητες συνθετικών κανναβινοειδών παρατηρούνται σε σχέση με τις κατασχεθείσες ποσότητες καθινόνων διαχρονικά (2012-2016). Οι αυξομειώσεις που σημειώνονται για τις κατασχεθείσες ποσότητες τόσο των συνθετικών κανναβινοειδών όσο και των καθινόνων κατά τη χρονική περίοδο 2012-2016 αποδίδονται στο το κατά πόσο πραγματοποιήθηκαν μεγάλες ή όχι κατασχέσεις μέσα σε ένα έτος (Γράφημα 1).

Γράφημα 1: Κατασχεθείσες ποσότητες κανναβινοειδών και καθινόνων 2012-2016

ΠΗΓΗ: ΕΚΤΕΠΝ 2017

- ✓ Τουλάχιστον δέκα **καταστήματα φιλικών και καπνοπωλεία** κατά την περίοδο 2012-2016 εντοπίστηκαν στη Βόρεια Ελλάδα, κυρίως στη Θεσσαλονίκη, τα οποία πωλούσαν προϊόντα που περιείχαν συνθετικά κανναβινοειδή. Ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΟΦ) εξέδωσε τουλάχιστον έξι αποφάσεις για την ανάκληση συγκεκριμένων προϊόντων που περιείχαν αυτές τις ουσίες τα οποία πουλιούνταν στα εν λόγω καταστήματα.
- ✓ Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, κατά την περίοδο 2011-2016 αναφέρθηκαν δεκατρία επείγοντα περιστατικά που συνδέθηκαν με τη χρήση νέων ψυχοδραστικών ουσιών, έντεκα αφορούσαν τοξικώσεις και δύο θανάτους. Τρεις τοξικώσεις και ένας θάνατος σχετίστηκαν με τη χρήση καθινόνων (MDPV, alpha-PVP, Pentedrone, Mephedrone), τέσσερις τοξικώσεις με τη χρήση GHB/GBL, μία τοξίκωση και ένας θάνατος με τη χρήση συνθετικών κανναβινοειδών (JWH-122, JWH-210, JWH-250 –ο θάνατος σχετίστηκε επίσης και με τη χρήση οπιοειδών, βενζιδιαζεπινών και κάνναβης) και μία τοξίκωση με τη χρήση της ουσίας *Salvia divinorum*.

Το **Εργαστήριο Αναλυτικής Χημείας** του Τμήματος Χημείας της Σχολής Θετικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών πραγματοποιεί από το 2014 ερευνητικό πρόγραμμα για τον εντοπισμό ψυχοδραστικών ουσιών στα λύματα στην Ψυτάλλεια Αττικής. Σύμφωνα με τα στοιχεία, από τα δείγματα που συλλέχθηκαν τον Μάρτιο του 2016 ταυτοποιήθηκαν οι παρακάτω νέες ψυχοδραστικές ουσίες. MDAI (aminoindane), 5-APB/6-APB (arylalkylamines), methoxetamine (arylcyclohexylamine), 5CI-AB-PINACA (συνθετικό κανναβινοειδές), 4'-methyl-alpha-PPP/MPPP (καθινόνη), 2-PEA, PMA, PMMA (φαιαιθυλαμίνες), MBZP (παράγωγο πιπεραζίνης), Ethylphenidate (piperidine), AMT (τρυπταμίνη), O-Desmethytramadol, Tramadol (οπιοειδή), Diphenhydramine, Gabapentin, Orphenadrine, Pregabalin, Quetiapine, Venlafaxine (άλλες ουσίες).